

Monitoring koppels met onbehandelde snavels

Leg: Thea van Niekerk, Berry Reuvekamp, Henk Gunnink

VB: Ingrid de Jong, Rick van Emous, Henk Gunnink

Aanleiding

- Snavelbehandelen is per 2018 verboden
- Evaluatie in 2017, maar:
 - Heeft alleen zin als er cijfers zijn
 - Hoe doen onbehandelde praktijkkoppels het?
 - Zijn er voldoende management maatregelen getroffen?
- Monitoring:
 - Onbehandelde koppels
 - Eigen initiatief pluimveehouders
 - Ervaring opdoen
 - Registratie van de resultaten en het management

Stand van zaken

■ Reeds afgerond:

- 2 koppels leghennen in volière (bruin)
- 2 koppels vleeskuikenouderdieren (onbehandelde hennen)

■ In onderzoek:

- 4 koppels leghennen in volière (2 wit en 2 bruin)
- 2 koppels leghennen in kolonie (1 wit en 1 bruin)

■ 2014:

- Onderzoek onbehandelde hanen

LEGHENNEN

Stand van zaken legkoppels

	Systeem	# hennen	Merk	8 w	20 w	40 w	70 w
1	Volière	23.500	LB	16w			
	Volière	23.500	LB	16w			
	Volière	15.000	LB	16w			
	Volière	30.000	LB	16w			
2	Volière	14.650	Dekalb White				Mei 2014
	Volière	38.450	Dekalb White			Dec 2013	Jul 2014
	Volière	6.000	Bruin			Feb 2014	Sep 2014
	Volière	23.769	Brown Nick			Feb 2014	Sep 2014
	Kolonie	35.000	LSL			Feb 2014	Sep 2014
	Kolonie	35.000	LB			Feb 2014	Sep 2014

Ervaringen 1e 2 koppels onbehandeld

■ Opfok:

- Beide volièrre, normale bezetting, 5-10 lux
- Extra luzerne, bij 1 koppel ook cellenbetonblokken
- Einde opfok:
 - Geen ziektes, lage uitval
 - nauwelijks veerbeschadiging (iets staarten)
 - Weinig angstig

Ervaringen 1e 2 koppels onbehandeld

■ Legperiode:

Bedrijf	Bedrijf S			Bedrijf B
Stal	Stal 1	Stal 2	Stal 3	
Snavels	Behandeld	Onbehandeld	Onbehandeld	Onbehandeld
Aantal hennen	23.500	23.500	15.000	30.000
Rood licht	Nee	Nee	Ja	Nee
Lux (40 w)	4,3	5,5	10,1	12,5
Lux (70 w)*	10,9	61,9	140,3	69,1

* Grote variatie door variatie in daglicht (zon/schaduw)

Ervaringen 1e 2 koppels onbehandeld

■ Bevedering op 40 / 70 w leeftijd

Bedrijf	Bedrijf S			Bedrijf B
Stal	Stal 1	Stal 2	Stal 3	
Snavels	Behandeld	Onbehandeld	Onbehandeld	Onbehandeld
Achterkop	0,1 / 1,0	1,0 / 5,0	1,0 / 3,3	1,0 / 3,8
Rug	0,0 / 2,0	3,3 / 5,0	3,3 / 5,0	0,5 / 3,0
Staartaanzet	0,2 / 2,0	3,5 / 5,0	3,3 / 5,0	0,5 / 3,0
Staartveren	0,7 / 2,0	2,7 / 5,0	3,2 / 5,0	0,6 / 3,0
Cloacazone	0,0 / 2,0	0,0 / 5,0	0,2 / 5,0	0,0 / 2,0

0= overwegend gave bevedering; 5=meer dan de helft van de dieren kale plekken

Ervaringen 1e 2 koppels onbehandeld

■ Pikgedrag 40w / 70w

Bedrijf	Bedrijf S			Bedrijf B
Stal	Stal 1	Stal 2	Stal 3	
Snavel	Behandeld	Onbehandeld	Onbehandeld	Onbehandeld
Verenpikken mild	0,47 / 1,36	0,66 / 0,75	0,49 / 0,46	0,40 / 0,26
Verenpikken hard	0,00 / 0,13	0,15 / 0,33	0,15 / 0,50	0,05 / 0,02
Agressief pikken	0,00 / 0,01	0,14 / 0,57	0,23 / 0,27	0,10 / 0,08

% van het (gemiddeld) aantal getelde dieren in het waarnemingsgebied per pik-gedrag

Ervaringen 1e 2 koppels onbehandeld

■ Technische resultaten (bedrijf S: 70 w, bedrijf B: 69 w)

Bedrijf	Bedrijf S			Bedrijf B
Stal	Stal 1	Stal 2	Stal 3	
Snavel	Behandeld	Onbehandeld	Onbehandeld	Onbehandeld
Uitval (%)	7,0	15,2	10,5	5,0
Voerverbruik (g/d/d)	114,5	113	112	115
Eiproductie / dier (gr/hen/dag)	51,5	48,9	48,4	55,0
Eigewicht (gem. gewicht)	63,4	63,4	63,6	64,7

Stand van zaken legkoppels

	Systeem	# hennen	Merk	8 w	20 w	40 w	70 w
1	Volière	23.500	LB	16w			
	Volière	23.500	LB	16w			
	Volière	15.000	LB	16w			
	Volière	30.000	LB	16w			
2	Volière	14.650	Dekalb White				Mei 2014
	Volière	38.450	Dekalb White			Dec 2013	Jul 2014
	Volière	6.000	Bruin			Feb 2014	Sep 2014
	Volière	23.769	Brown Nick			Feb 2014	Sep 2014
	Kolonie	35.000	LSL			Feb 2014	Sep 2014
	Kolonie	35.000	LB			Feb 2014	Sep 2014

Vervolgkoppels onbehandeld

■ Resultaten 20w

			ADT		NOT	
	Systeem	Merk	8w	20w	8w	20w
1	Volière	LBruin		83		12
	Volière	LBruin		83		10.9
2	Volière	Dekalb White	150	141.2	1.7	2.2
	Volière	Dekalb White	120	112.9	5.2	10.5
	Volière	Bruin	*	91.9	*	16.0
	Volière	Brown Nick	*	72.9	*	13.6
	Kolonie	LSL	126.2	116.4	0.5	2.2
	Kolonie	LBrown	148.8	96.9	1.2	0.8

NOT= aantal hennen binnen 30 cm van Novel Object (gekleurde stok)

ADT= gemiddelde afstand (cm) tot waar de onderzoeker een hen kan benaderen totdat deze weglloopt (max. 150)

Vervolgkoppels onbehandeld

■ Resultaten 20w

Systeem	Merk	Mild VP	Hard VP	Cloaca pikkerij	Teen pikkerij	Agressief pikken
Volière	Dekalb White	3.1	1.3	0.0	0.0	0.0
Volière	Dekalb White	5.4	1.6	0.0	0.0	3.1
Volière	Bruin	1.5	0.7	0.0	0.7	0.0
Volière	Brown Nick	2.0	0.2	0.0	0.4	0.4
Kolonie	LSL	3.4	0.0	0.0	0.0	6.6
Kolonie	LBrown	5.7	0.0	0.0	0.0	0.0

■ Bevedering 20w:

- Enkele beschadigde staarten
- Verder geen beschadigingen

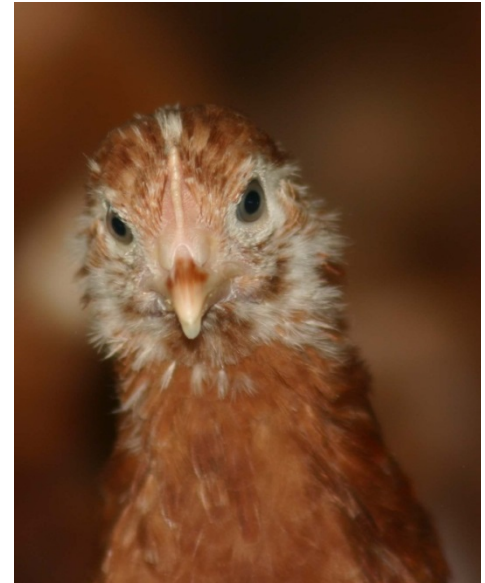
Tussentijdse conclusies

■ Eerste twee bedrijven:

- Ene bedrijf zeer goede bevedering, lage uitval
- Andere bedrijf wat meer pikkerij, maar geen grote problemen

■ Volgende 6 koppels:

- Opfok goed verlopen
- Begin legperiode: goede bevedering

VLEESKUIKENOUDERDIEREN

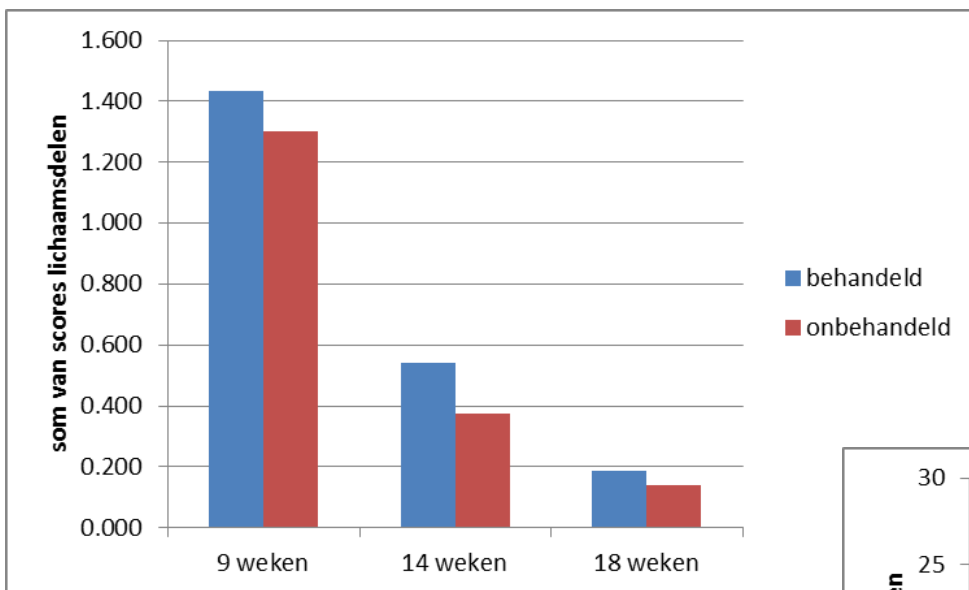
Opfokperiode

- Behandeld en onbehandeld op 1 bedrijf, 2 stallen per proefgroep
- Voeren met spinfeeder
- Gedragswaarnemingen en exterieurbeoordeling op 9,14, 18 weken leeftijd, gedragswaarnemingen op 4 weken leeftijd
- Uitval, technische resultaten aangeleverd door pluimveehouder

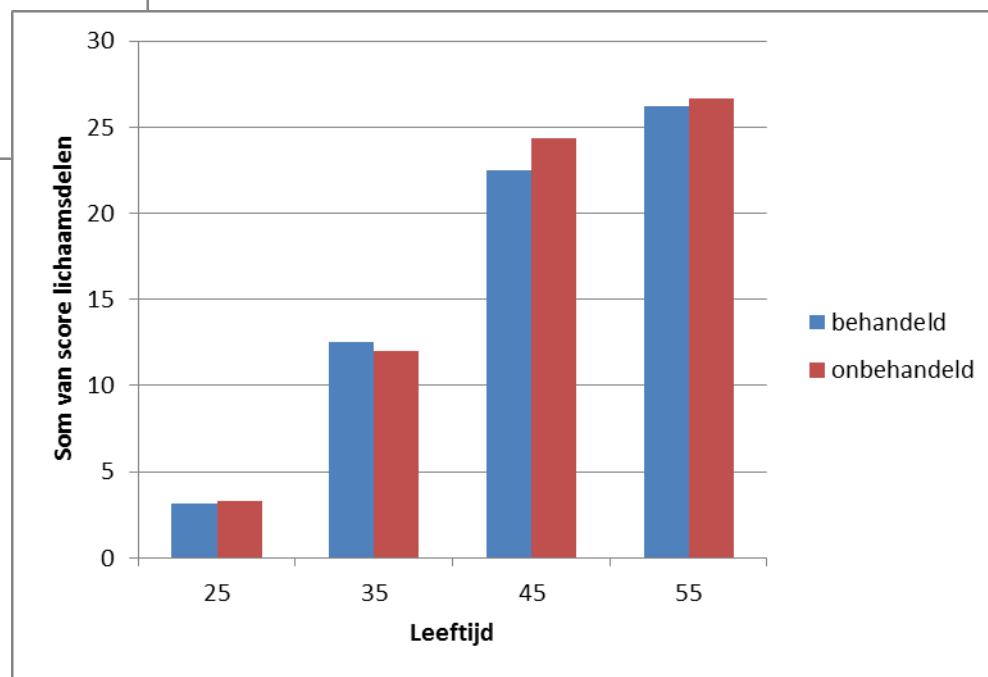
Productieperiode

- In de productieperiode zijn de hennen verdeeld over 2 bedrijven (behandeling verstrengeld met bedrijf)
- Management productieperiode verschilt per bedrijf
- Waarnemingen
 - Gedragswaarnemingen, focus op pikgedrag
 - Veer- en huidbeschadigingen
 - Uitval & technische resultaten aangeleverd door pluimveehouder(s)

Veerschade - totaalscore

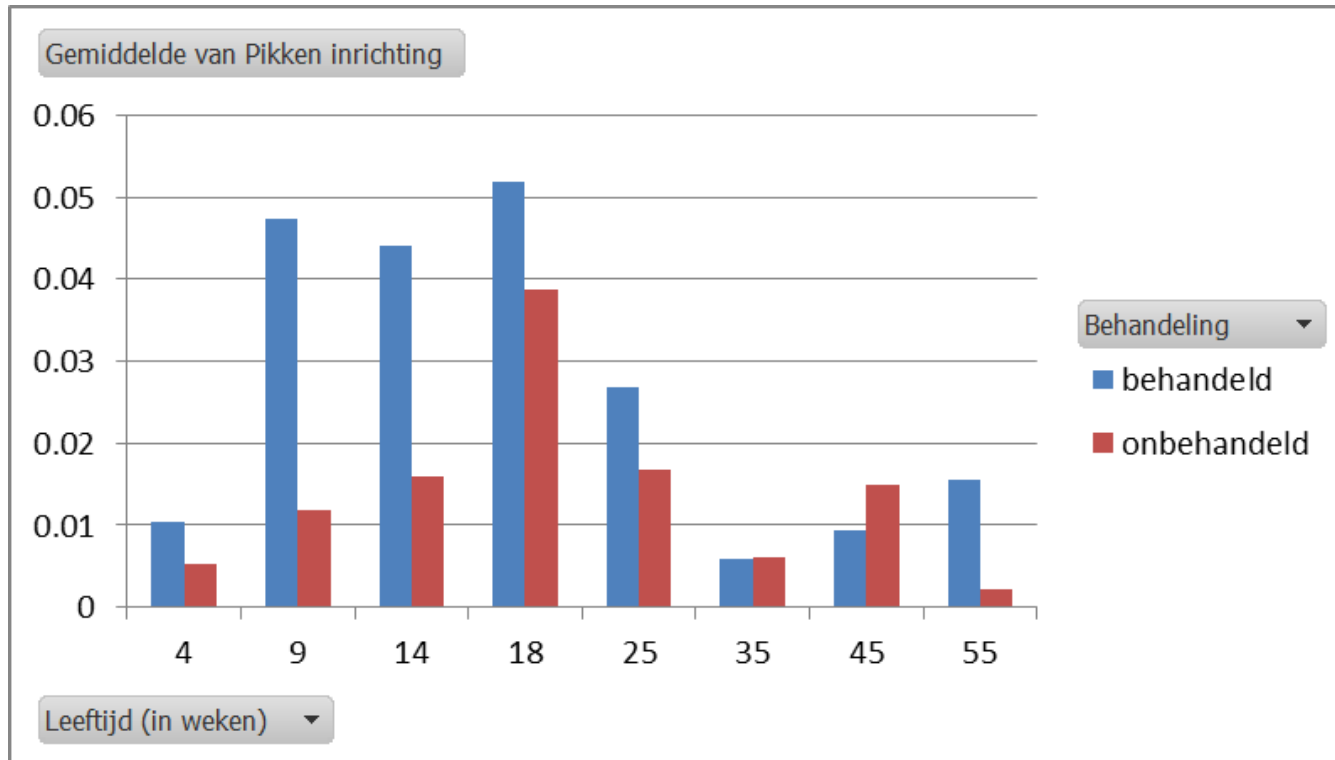

Hogere score = meer
beschadigingen

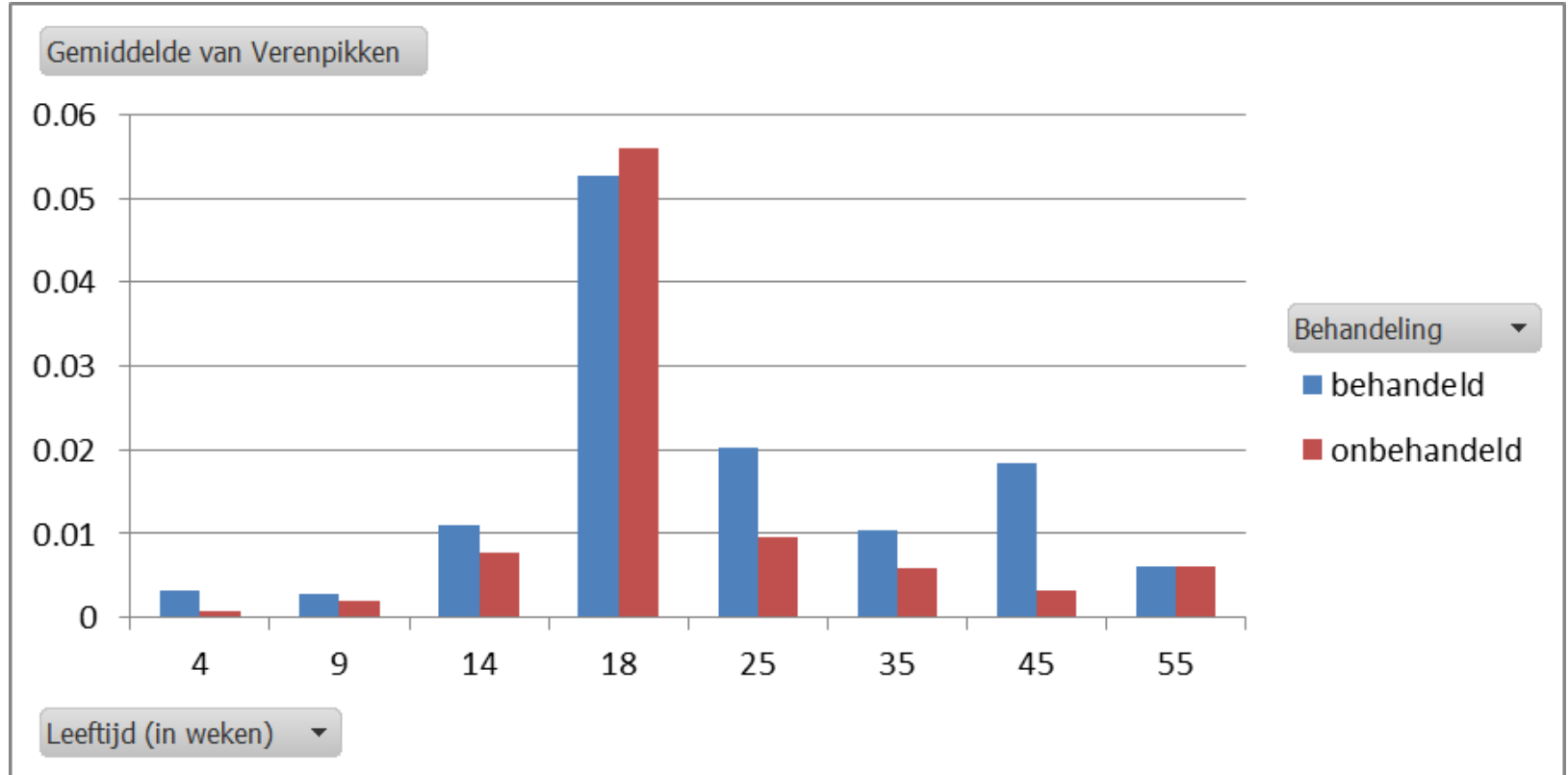
Pikken inrichting (drinkers als water op is, leidingen etc.)

Fractie dieren

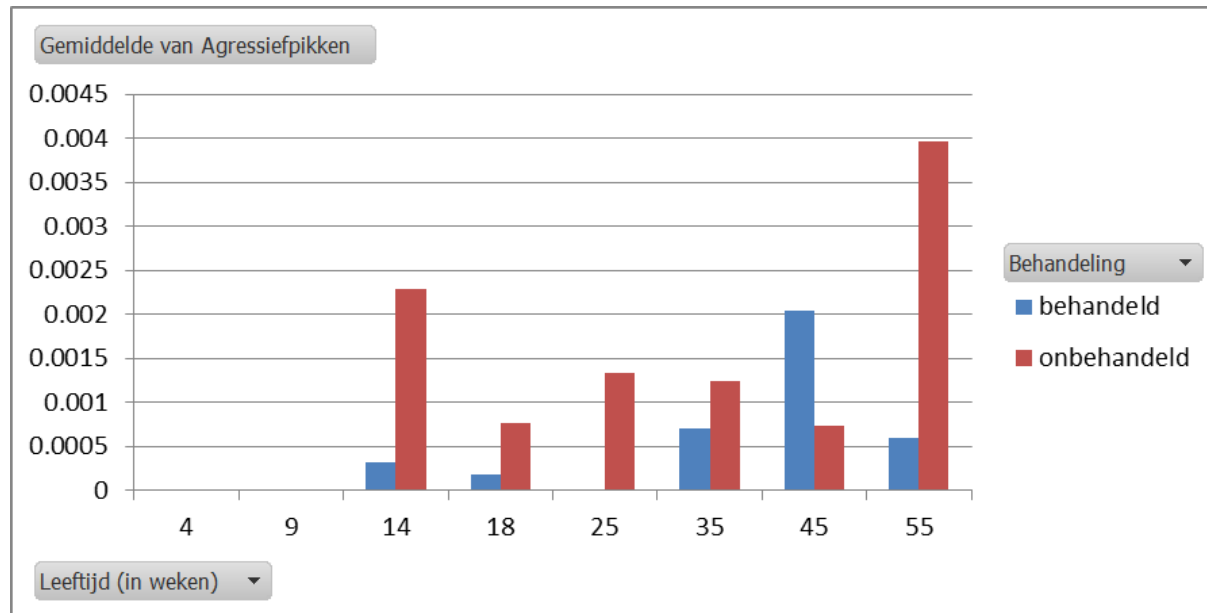
Verenpikken

Fractie dieren

Agressief pikken

Fractie dieren

Technische resultaten

- Meer uitval bij behandelde dieren in de opfokperiode: met name door meer selectie door slechtere uniformiteit
- Productieperiode geen verschillen
- Productiepercentage is gelijk

Conclusies (1)

- Niet behandelen leidde niet tot meer veerschade in de opfokperiode
- Verschillen in gedrag in opfokperiode klein, maar pikgedrag wordt iets meer gezien bij behandelde hennen
- Verschillen met name zichtbaar aan begin van de opfok
- Uitval in opfok door selectie hoger bij behandelde hennen (slechtere uniformiteit)

Conclusies (2)

- Niet behandelen lijkt geen nadelig effect te hebben op gedrag of veerbeschadigingen in legperiode
- Management verstrengeld met behandeling, daardoor verschillen niet toe te wijzen aan behandeling alleen
- Verenpikken komt iets meer voor bij behandeld (behalve wk 55), agressief pikken bij onbehandeld

VERVOLG

WAGENINGENUR
For quality of life

Monitoring

■ Monitoring door onderzoek:

- Vervolg legkoppels
- Onbehandelde hanen
 - Arbeidsintensief
 - Slechts een klein aantal bedrijven

■ Ontwikkeling protocol praktijkmonitoring:

- Sneller, eenvoudiger, maar wel betrouwbaar
- Voor gebruik door praktijk
- Leghennen, vleeskuikenouderdieren, kalkoenen

Ontwikkeling monitor

- Ontwikkelen van een protocol om de effecten van niet-snavelbehandelen van vleeskuikenouderdieren, leghennen en kalkoenen te monitoren
 - Toepasbaar door 'praktijk'
 - Geen grote belasting in tijd, 'quick scan'
 - Eenvoudig uit te voeren door niet-onderzoekers
 - Betrouwbaar effect van niet-snavelbehandelen vastleggen

- *Nog niet uitgewerkt:*
 - methode van invoer en verwerking gegevens

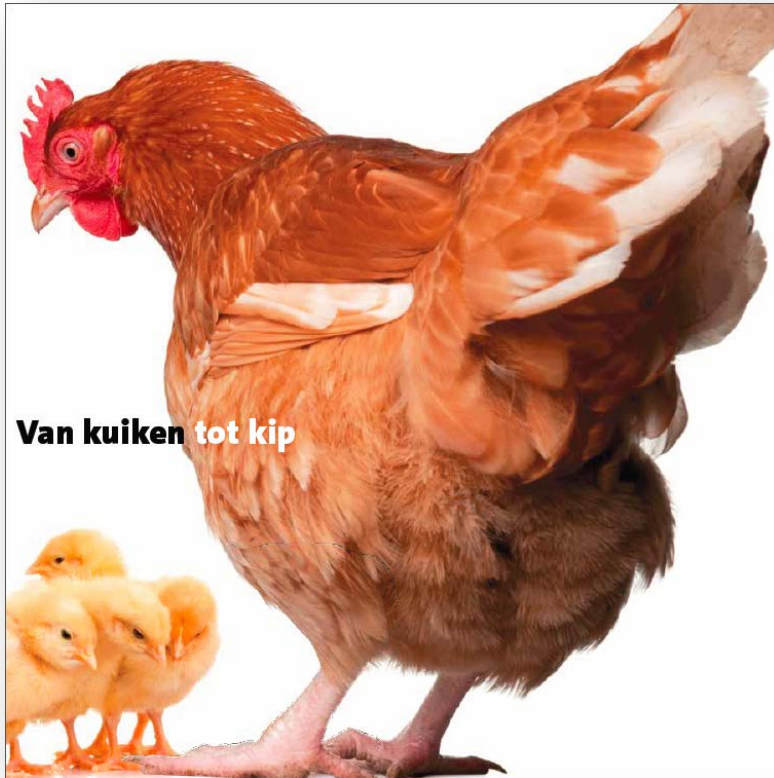
Vervolg-vragen

- Wie gaan de monitoring uitvoeren?
- Hoe data vastleggen op bedrijf en in database?
- Hoe vrijwillige monitoring opstarten in sectoren?

Informatie houden van onbehandelde dieren

Preventie:

Noodmaatregelen:

Hartelijk dank voor uw aandacht

De gepresenteerde
onderzoeken zijn
gefinancierd door:

Ministerie van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie

